

Валентина ШИНКАРЕНКО

викладач,

ВСП «Новоушицький фаховий коледж

Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»,

смт Нова Ушиця

КРЕАТИВНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК УМОВА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-АГРАРАІВ

Загальновідомо, що на сучасному ринку праці креативність і компетентність стають базовими індивідуально-психологічними якостями, що характеризують успішність виконання будь-якої професійної діяльності. Соціально-економічні трансформації сучасного суспільства висувають якісно нові вимоги і до професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі. До основних із них належать здатність до безперервного професійного й особистісного зростання та розвитку, а також міння швидко приймати нестандартні рішення в процесі професійної діяльності. У зв'язку з цим набуває актуальності питання формування готовності студентів до виявлення креативної компетентності у професійній діяльності. Такий підхід до фахової підготовки потребує *створення креативного середовища у навчальному просторі закладу ВФПО як однієї з умов формування готовності студентів до виявлення креативної компетентності у професійній діяльності.*

На основі проаналізованих джерел поняття «креативне освітнє середовище закладу ВФПО» визначаємо як *організовану, цілісну систему впливів, взаємовпливів і умов (як соціальних, так і особистісних), що забезпечуватиме розкриття та реалізацію творчого потенціалу студента як основи формування його креативної компетентності.* Наголошуємо на вирішальному значенні *освітнього креативного середовища*, що має відповідати вимогам креативного типу освіти та створюватиме умови для розвитку творчих здібностей студентів.

Результативність формування креативної особистості майбутнього фахівця можлива за таких умов:

- комфортне педагогічне освітнє середовище, у якому відносини між викладачем і студентами будуються на педагогічній взаємодії, співробітництві й співтворчості;

- стійка інтелектуальна активність студентів; усвідомлення й осмислення ними навчального матеріалу, структурованого у вигляді проблемно-комунікативної ситуації;

- єдність думки та дій за допомогою використання інноваційних технологій; реалізація креативного підходу при поєднанні традиційних та інноваційних технологій при викладанні дисциплін; перехід від предметного навчання до особистісно-орієнтованої освіти майбутніх спеціалістів.

Організаційно-педагогічні умови, на думку автора, передбачають наявність навчально-методичних комплексів дисциплін, інструктивно-методичних матеріалів, контрольних і творчих завдань тощо, які спрямовані на індивідуалізацію та диференціацію навчання, забезпечення контролю та самоконтролю якості набутих знань, виявлення помилок та рекомендацій щодо їх усунення. Навчально-методичні комплекси в креативно-освітньому середовищі мають виконувати такі функції: інформаційну, комунікативну, глосарієву, розвивальну, пізнавальну, організуючу, творчу.

Основні механізми створення креативного освітнього простору у закладі ВФПО:

- 1) соціальне, духовне і предметне збагачення спільної діяльності викладачів і студентів: високозмістовна і в соціальному, і в духовному відношенні, різноманітна в предметному плані спільна діяльність є системоутворювальним чинником гуманістичного освітнього простору, в якому студенти мають брати участь у спільних групових формах взаємодії, проектах, що мають соціальний сенс та актуалізують внутрішньоособистісні ціннісні конфлікти;

2) формування позитивного соціально-психологічного клімату студентської групи, у якій кожен переживає почуття спільності, причетності до людської культури, культури українського суспільства, професійного товариства та до особливої студентської субкультури, які поєднують у собі романтику й високу соціальну активність, почуття належності до престижної професійної організації;

3) інтенсифікація розумових, емоційних і поведінкових компонентів спільної діяльності, які в єдності забезпечують успішний професійний розвиток та навчання;

4) функціональне включення викладачів у спільну діяльність, коригування їх ставлення до студентів, зміну позиції з класичної, декларативної позиції викладача до позиції рівноправного партнера, який діє відповідно до організованого порядку, ритуалів, прийнятих у освітньому середовищі.

Креативну компетентність у закладі ВФПО формуємо, використовуючи такі методи: *евристичний* («мозковий штурм», евристичні питання, інверсія, емпатія, синектика, метод інтерпретації та ін.); *дослідний* (проекти, кейси (ситуації), метод критико-публіцистичний, моделювання, експеримент, спостереження); *рефлексивний* (портфоліо); *метапредметні креативні технології* (проблемні лекції, лекції-візуалізації, «сократівські діалоги», дебати, майстерні побудови знань, ділові ігри, круглі столи, дискусії та ін.).

Із впровадженням інтернет-технологій, інтенсифікацією сфер діяльності в цілому та у закладі ВФПО, зокрема, розширюються можливості для прояву індивідуальності, вміння працювати самостійно, креативно і творчо, оскільки мислення сучасного фахівця включає суміжні типи мислення: логічне, образно-інтуїтивне, практичне, наукове, естетичне, економічне, екологічне, ергономічне, управлінське та комунікативне.

Принципи, за якими слід проектувати креативне середовище у закладі ВФПО: увага до мотиваційного забезпечення процесу навчання та самонавчання; опора на процеси саморозвитку та індивідуалізації навчання; поступове розширення сфери самостійності студентів та зменшення частки

педагогічного впливу; забезпечення прийняття студентами певної ролі у навчальному процесі; розвиток дивергентного та самостійного мислення; застосування у навчальній діяльності евристичних, дослідних, рефлексивних, креативних технологій; провідна орієнтація на творчість у навчанні та когнітивній діяльності; активізація групової та комунікативної діяльності студентів; орієнтація на досягнення конкретних навчальних цілей та засвоєння конкретних дій; широке застосування у навчальному процесі інформаційно-комунікативних та інноваційних технологій.

Професійний саморозвиток немислимий без проявів майбутнім професіоналом активності та без сформованої в нього креативної компетентності, тож найкращим чином цьому процесові сприятиме *креативне освітнє середовище*. Організатором такого середовища та ініціатором *включення студентів у його створення і вдосконалення є, у першу чергу, викладач*. Його творча активність, спрямована на студентів, «включає» внутрішні механізми творчої активності самих студентів. Такий взаємовплив сприяє створенню творчого середовища, яке надає можливість для розкриття та розвитку професійних інтересів і здібностей майбутніх інженерів-механіків, сприятиме їх професійному саморозвиткові, а саме – виявленню гнучкості мислення, креативності та оригінальності у вирішенні професійних завдань.

Список використаних джерел:

1. Брежнева-Єрмоленко О.В., Лола І.В. Креативне середовище – основа інноваційної активності фахівців [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/32241/1/356-625-626.pdf>.
2. Особов І.П. Умови, що сприяють формуванню креативності студентів в навчально-освітньому середовищі. *Гуманитарные научные исследования*, 2011. №4 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://human.snauka.ru/2011/12/291>.
3. Приходченко К. І. Творче освітньо-виховне середовище: теоретичний і практичний концепти: монографія. Донецьк: Ноулідж, 2011. 382 с.

4. Рощина С.М. Розвивальне освітнє середовище навчального закладу як умова особистісного розвитку учнів. *Педагогічний альманах*: зб. наук. пр. редкол. В.В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон: РПО, 2011. Вип. 12. Ч. 1. С. 34–38.